

ФИЛИПЪ-ТОТЮ

Едно от многото сръдства, с които си служили българските родолюбци за освобождението на поробената си родина, е било образуването на хайдушки чети, които, под предводителството на храбри войводи, сж скитали из родните планини, отмишавали на поробителите за тяхните безчинства, всъввали смутъ в властта и повдигали духа на угнетения народъ.

Такъв прочут български войвода, който се борил против чуждото иго е билъ Тотю Тодоровъ, наричанъ още Топалски. Той се родилъ презъ 1830 година въ коли-

Филипъ-Тотю

битъ Гърцитъ (сега Градци-тъ), търновско. Баща му го пратилъ да се учи въ Търново при даскалъ Пантели, но той не искалъ да слуша гръцки езикъ, на каквото обучавалъ даскалътъ. И избѣгалъ въ село. Пакъ го върнали и го дали да чиракува при единъ терзия (шивачъ). Но и тукъ не се застоялъ. Върналъ се въ село и започналъ да работи заедно съ баща си — да търгува и обикаля селата. Когато поотрасналъ и като гледалъ, какъ турцитъ се гавръли съ имота и честта, на българитъ, Тотювата кръвъ кипнала и той намислилъ да отмъщава на злодейцитъ. За да го отклонятъ отъ опасния пѣтъ, който водѣлъ къмъ бесилката, родителитъ му го оженили като мислѣли, че ка-

то има домъ и челядь, буйниятъ имъ синъ ще се смири. Но и това не помогнало. Тотю оставилъ жена и домъ, повелъ дружина и заскиталъ изъ Балкана и Сръдна-гора. Наказвалъ злитъ турци, пазѣлъ българитъ и стоката имъ. Въ единъ бой Тотю билъ заловенъ и затворенъ въ Сливенъ. Осъдили го на смъртъ. Но скоро успѣлъ да избѣга отъ затвора. Отново трѣгналъ изъ Балкана. По цѣлата турска империя се прѣснала заповѣдъ да го заловятъ. Правителството обещавало 50 х. гроша за оня, който го залови, живъ и 20,000 гроша за тоя, който донесе главата му.

Но Тотю билъ неуловимъ. Най-после сполучилъ да мине Дунава (7. I. 1863 г.) и да се настани въ Зимничъ като градинарь подъ ново име Филипъ. Спечелилъ пари, но не се задържалъ за дълго. Тукъ се срещналъ съ хъшоветъ, видѣлъ се въ Букурещъ съ Г. С. Раковски.

Презъ 1866 година Филипъ-Тотю се прехвърлилъ съ дванадесетъ души въ България и почналъ юначнитъ си подвизи. Веднажъ билъ заграденъ отъ потеря въ бащината си къща. Той скочилъ отъ покрива надъ главитъ на заптиитъ и избѣгалъ. Отъ тогава турцитъ го наричали „Крилати Тотю“.

Още нѣколко пѣти минавалъ Филипъ-Тотю въ България съ чета. И все оставалъ живъ. Живѣлъ е въ Ромъния, Русия, Сърбия. Освободителната война го заварила въ Русия, която му била дала и пенсия, като на юначенъ войвода. Дошелъ си въ България съ рускитъ войски и дълги години още живѣлъ въ свободното си отечество.

Крилатиятъ войвода, страшилището на турцитъ, Филипъ-Тотю, склопилъ очи на 22 мартъ 1907 година въ село Две-могили, Бѣленско.

Никола Никитовъ

РОДНА РЕЧЬ

Лука Тодоровъ

Родна речъ, омайна, сладка,
що звучи навредъ край менъ,
речъ на мама и на татка,
речъ, що мѣлва всѣки день!

Тя звѣнти, когато пѣя,
въ радостни игри ехти,
вечеръ приказки на нея
баба тихо ми шепти.

И надъ книгата унесенъ,
родна речъ ми пакъ шепти...
Милва тя катъ нѣжна пѣсенъ,
като утринъ звѣнѣ трепти.
Ранъ Босилекъ

Изъ едно гърне става злато

ВЪЛКЪТЪ И ОВЦАТА

Една овца се задѣли отъ стадото и потѣна въ горския храсталакъ. Когато мръкна и овчарѣтъ поведе стадото си къмъ селото, залутаната овца се затече да търси стадото и жално започна да блѣе. Изъ

невидѣлица напреде ѝ изкочи единъ вълкъ — три дни не ялъ. Като видѣ овцата, вълкътъ се зарадва и викна:

— Добъръ вечеръ, самотна душице! Прочети си молитвата, защото ей сега ще те изямъ.

— Зная Кумчо, че ще ме

изядешъ. Само едно ти се моля: попѣй най-напредъ една пѣсенъ, а пѣкъ азъ ще поиграя. Искамъ да видишъ каква пѣргава овчица ти е паднала подъ лапитъ. Азъ съмъ хороводката на стадото. Когато овчарѣтъ засвири съ кавалъ и овцетъ се наловятъ да играятъ — азъ повеждамъ хорото.

Вълкътъ се съгласи и почна да рѣмжи съ дебелия си вълчи гласъ. Наблизо въ храсталака бѣха овчарскитъ кучета, щомъ чуха вълчия гласъ, тѣ се втурнаха и подгониха гладния звѣръ. Вълкътъ бѣгаше предъ кучетата и си думаше:

— Тѣй ми се пада. Най-напредъ трѣбваше да изямъ овцата, че сетне да пѣя. Всичко ми е на мѣсто, само главата ми е глупава.

Ангелъ Каралийчевъ

НАШИ ПИСАТЕЛИ

Дамянъ Калфовъ

Роденъ е на 26 октомври 1887 година въ с. Булгаркѣой, Одринско. Завършилъ е гимназия въ Одринъ, а висше училище въ София. Сега живѣе и работи въ София.

Дамянъ Калфовъ е известенъ писателъ, който пише предимно разкази за възрастни. Въ неговитъ разкази се осмиватъ много наши отрицателни прояви. Написалъ е нѣколко книги разкази: „Подъ южното небе“, „Съпрузи“, „Индийскитъ пѣтелъ“, „Вашитъ познати“, „Свѣтътъ е опѣкъ“, „Ние безъ маска“, „Бойни другари“ и др.

За малкитъ пише хубави разкази, печатани въ различни вестници и списания, но отделна книга не е издалъ.

ПЪНЕСТО ПОТОЧЕ

Пѣнесто поточе
мѣта се игрово,
скача, пѣй, клокочи,
бърза като живо.

Край брѣга върбитъ
въ него се оглеждатъ
и тамъ, надъ струитъ,
тихичко нареждатъ.

Славейко въ листата
кършенъ гласъ извива;
пѣни се водата,
бърза като жива.

Стоянъ Дриновъ

НАСТОЯТЕЛИТЪ,

които получиха съобщения за дължимитъ отъ тѣхъ суми, нека бждатъ така добри и побързатъ съ отчитането имъ. Редакцията полага всички усилия въ тия трудни времѣна да изпълни напълно своитъ задължения. Настоятелитъ сжко трѣбва да бждатъ изправни къмъ насъ. Само съ взаимни усилия ще можемъ и напредъ да продължимъ съ успѣхъ дѣлото на вестникъ „Славейче“.

РОДНА КНИГА

Откъсъ отъ книгата „Къмъ просвѣта“, драматизация за възхвала на родната ни книга, играна въ Варненския народенъ театръ.

Ученикъ (предъ завѣсата говори): . . . Всички българчета отъ всички краища на Родината, вече се обединяватъ въ една голѣма просвѣтна армия, която всѣки день е на обучение съ всепобедното учение — книгата. Разтворена предъ тѣхъ, тя имъ разкрива своитъ духовни ценности и богатства. Тя подхранва ума имъ съ разнообразнитъ си знания, трогва сърдцата имъ и ги забавлява съ чудни истории и приключения. Тя оживѣва предъ тѣхъ, пѣе имъ пѣсни, учи ги, наставлява ги, възпитава ги, все тя, безсмъртниятъ учителъ Родната книга . . . Завесата се вдига.

. . . Децата, изобразяващи книжки, пѣятъ въ хоръ:

„Прочети ме, ой детенце, ази много нѣщо знамъ, добъръ урокъ и съвети, азъ детенце ще ти дамъ! . . .

Първа книжка (у-ка облѣчена въ костюмъ представлява книжка).

Азъ съмъ Родната история. Азъ ще ти разкрия това кое-

то ти не знаешъ — миналото на родината ни свидна да познаешъ.

За царствата и царетъ български презъ вѣковетъ, за Аспаруха, за Бориса — кой пръвъ словото записа.

за Симеона и Самуила — за славата ни родна мила знаешъ ли ти?

Малкиятъ ученикъ (селянче) — Не зная!

Първа книжка: (продължава) И за светцитъ български — двамата братя солунски, за свети Климентъ Охридски, знаешъ ли ти?

— Не зная!

А за Паисий Хилендарски, за Софрония Вратчански, за Сава Раковски, Георги Бенковски, за Хаджи Димитра и за Караджата, за Левски, за Ботевъ и за свободата, знаешъ ли ти?

— Не зная!

Ти си се заглеждалъ въ бѣли върхове на планинитъ, но знаешъ ли, че тѣ сж били пазителки на борцитъ ни за народни правдини?

— Не зная!

А за героитъ славни и воеводитъ имъ легендарни: за Гоце, за Груевъ, за Тодоръ Александровъ, знаешъ ли ти?

— Не зная!

Чети, чети, изучи ме! (първа книжка се оттегля назадъ).

Всички деца-книжки: (трепватъ съ ржце — хорово наставятъ): Чети, учи, просвѣти се!

Втора книжка: (излиза предъ селянчето на мѣстото на първата): И колко още много нѣща ти не знаешъ!

Азъ съмъ Родиознанието. Ти се радвашъ на вашитъ полета и рѣчки, на високитъ хълмове и гъсти гори, а знаешъ ли, че задъ тѣхъ има още толкова хубости и богатства въ нашата скѣпа татковина?

— Не зная!

За земята наша родна, за Македония свободна, за Добруджа хлѣбородна и Тракия плодородна, знаешъ ли ти?

— Не зная!

Втора книжка: (продължава) За планинитъ родни, за Хемуса горди, за Пиринъ, Шаръ и Рила, Родопъ безмѣрни, за Странджа легендарна и Бѣласица черна, знаешъ ли ти?

— Не зная!

За рѣкитъ пълноводни: Ду-

навъ, Мѣста и Марица, за Вардара мѣтноводни, езерата сладководни и моретата просторни, знаешъ ли ти?

— Не зная!

Чети, учи, изучи ме! (втора книжка се оттегля назадъ).

Всички книжки: (хорово) Чети! Учи! Просвѣти се! . . .

Трета книжка: (излиза предъ селянчето): А мене познавашъ ли? Естествознанието съмъ азъ! Ти гонишъ пеперудкитъ и имъ се радвашъ, а знаешъ ли, че преди да станатъ пеперудки, тѣ сж били малки вредни гжсенички?

Селянчето: — Не зная!

Трета книжка: (продължава) Ти посрѣщашъ съ радостъ всѣка пролѣтъ щъркелитъ и ластовичкитъ, но знаешъ ли ти какъ живѣятъ тѣ, кжде прекарватъ зимата и колко чудни сж земитъ на югъ?

— Не зная!

Ти виждашъ всѣка сутринъ да блѣсва слънцето на изтокъ и вечеръ на западъ да угасва, но знаешъ ли ти защо става така?

— Не зная!

Кога е день, кога е нощъ? Защо следъ зима идва пролѣтъ, следъ златно лѣто, тѣжна есенъ? Знаешъ ли ти?

— Не зная...! Не зная! Не

зная!... Не зная!!!

Всички книжки: (хорово) — Чети! Учи! Просвѣти се!

Селянчето: (къмъ прочитната книга): А ти голѣмата книга, коя си ти?

Четвърта книга: (застава надъ селянчето съ разтворени ржце) — Азъ съмъ безсмъртенъ учителъ! Азъ съмъ най-добрия другаръ, най-вѣрния приятелъ! Вземи ме! Азъ ще те поведя по свѣта и много чудни нѣща ще ти разкажа за хората и живота! Довѣри ми се! Азъ ще те издигна високо съ знанието и мѣдростта си, високо въ живота.

Напредъ съ менъ къмъ просвѣта! (книжката прегръща селянчето).

Всички книжки: (се раздвижатъ — разлистватъ листата си и танцувайки обикалятъ и пѣятъ):

„Ний на всички служимъ съ радостъ, безъ награда за трудъ; ний сме пълни съ вѣчна младостъ, носимъ свѣтлина въ свѣта. Който нази не обича, който нази не чете, самъ той себе си обрѣча въ мракъ да бжде и умре!“ . . .

Завеса

драматизирала: М. Савова